Vážime si vaše súkromie

Súbory cookies sú potrebné pre správne fungovanie webu, ako aj pre účely analýzy prevádzky a návštevnosti. Cookies nám neposkytujú prístup k Vášmu počítaču alebo akýmkoľvek informáciám o Vás. Webovým stránkam umožňujú zapamätať si informácie o Vašej návšteve, napríklad na ukladanie predvolieb bezpečného vyhľadávania, na zjednodušenie registrácie do nových služieb a na ochranu osobných údajov. Výberom „Prijať všetko“ udeľujete súhlas so spracovaním cookies pre uvedené účely. Kliknutím na „Odmietnuť všetko“ môžete používanie voliteľných cookies blokovať. Podrobnosti o používaní súborov cookies.

Akceptovať Odmietnuť všetko

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

19.08.2013

Aktuálne k otázkam sociálnoprávnej ochrany detí

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vyjadruje svoje znepokojenie nad šírením poplašných informácií o procese tvorby právnych predpisov z oblasti sociálnej a súdnej ochrany detí. V ostatnom čase sa v niektorých médiách a na webových portáloch objavili informácie, ktoré ich autori spracovali bez znalosti samotného návrhu a majú za následok znepokojenie časti verejnosti.

Ministerstvo rozumie tomu, že starostliví a láskaví rodiča, ktorých je rozhodujúca väčšina, si nedokážu ani len predstaviť realitu života mnohých detí - bitie, mučenie, odopieranie jedla za trest, spávanie v psích búdach, na schodoch, v pivniciach, sexuálne zneužívanie. Ide o násilie, ktoré ostáva často neodhalené a inštitúcie, zodpovedné za ochranu detí, sú pri jeho odhaľovaní odkázané na sprostredkované zdroje informácií. Prax zároveň ukazuje, že je potrebné myslieť aj na nepravdivé oznámenia, ako aj na oznámenia podané v dobrom úmysle, avšak na základe zle vyhodnotenej situácie.

Ak má orgán sociálnoprávnej ochrany detí informáciu (aj anonymnú), že by život, zdravie dieťaťa mohli byť ohrozené alebo že dieťa je vystavené neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, musí ju preveriť a spravidla pri jej preverovaní nemá problém získať potrebné informácie či navštíviť dieťa u jeho rodičov. Existujú však skutočne prípady (nie je ich veľa a ide najmä o malé deti), kedy orgán sociálnoprávnej ochrany detí disponuje oznámením/informáciou, že dieťaťu sa nejakým spôsobom ubližuje, oznámenie jednoducho nie je možné overiť inak, ako fyzickou návštevou dieťaťa a rodič dieťaťa takúto návštevu neumožní. Práve na túto situáciu sa snaží ministerstvo spolu s ministerstvom spravodlivosti nájsť riešenie pripravovanými novelami Zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a Občianskeho súdneho poriadku.

Zmyslom legislatívnych zmien je zavedenie možnosti účinného a správneho vyhodnotenia situácie dieťaťa, ktoré minimalizuje potrebu predbežného odňatia dieťaťa z rodiny v prípadoch, ak reálny stav dieťaťa takéto vyňatie nevyžaduje.

Ku konkrétnym častiam dezinformácií

„Odoberanie detí“ – pripravované zmeny sa tejto téme vôbec nevenujú, na Slovensku na rozdiel od niektorých iných krajín, je vylúčené (od 90-tych rokov minulého storočia), aby orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately odobral deti zo starostlivosti rodičov čo i len na krátku dobu - takéto rozhodnutie môže urobiť výlučne súd. Ak podá orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately návrh súdu, musí ho odôvodniť. V rámci pripravovaných zmien sa na tomto nič nemení, nič sa nemení ani na dôvodoch, pre ktoré môže súd rozhodnúť o odňatí dieťaťa zo starostlivosti jeho rodičov, tieto dôvody sú upravené v zákone o rodine a tento zákon ani nie je súčasťou aktuálne pripravovaných návrhov zmien zákonov.

„Razie sociálky, násilné, bezdôvodné vstupy a pod., “- ročne vykonajú sociálni pracovníci cca 120 000 návštev v rodinách detí, pričom rodičia v týchto prípadoch umožňujú preverenie stavu detí a podmienok, v akých deti žijú. Často sú návštevy vykonávané aj na žiadosť samotných rodičov. Návrh zmien na tomto prístupe nechce nič meniť - sociálny pracovník nebude môcť, rovnako ako dnes, bez súhlasu vstúpiť do obydlia. Podstatou návrhu je, že ak bude mať oznámenie o ohrození života dieťaťa, zdravia dieťaťa, o zlom alebo neľudskom zaobchádzaní s dieťaťom a nebude môcť takúto informáciu overiť iným spôsobom a nebude mu umožnená ani osobná návšteva dieťaťa v obydlí, t.j. rodičia nebudú spolupracovať pri overení stavu dieťaťa, bude môcť podať návrh na súd na vydanie povolenia na otvorenie obydlia a preverenie stavu dieťaťa v obydlí. Súd po zvážení relevantnosti dôvodov bude môcť takéto povolenie vydať resp. nevydať – ide výlučne o súdne rozhodnutie, ktorého výkon navyše bude zaznamenaný tak, aby sa dal následne preveriť priebeh i spôsob výkonu povolenia súdu. Návrh obsahuje mnoho ústavných a ľudsko-právnych poistiek, ktoré sa stále precizujú. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že najmä neodôvodnené oznámenia je možné za pomoci rodičov veľmi rýchlo objasniť.

„Adopcie“ - spájaniu riešenia situácie násilia na deťoch s osvojením nie je možné rozumieť. Na Slovensku neexistuje profesionálna pestúnska starostlivosť ako v niektorých iných krajinách, pričom ministerstvo jej zavedenie ani nezvažuje (profesionálni rodiča sú na Slovensku zamestnanci zariadení a nie pestúni, pričom starostlivosť zariadenia prichádza do úvahy až ako posledná možnosť riešenia situácie dieťaťa). Na Slovensku nie je ani osvojenie považované za riešenie situácie pre každé dieťa, odňatie dieťaťa zo starostlivosti rodičov nie je automaticky spojené s odňatím rodičovských práv a povinnosti - deti aj v tomto prípade ostávajú deťmi svojich rodičov a neexistuje ani žiadna právna úprava, ktorá by stanovovala lehoty na nejaké trvalé vyriešenie situácie dieťaťa.

Takýto systém je na Slovensku budovaný cielene, jeho podstatou je priorita rodiny (ak už nie je možná starostlivosť vlastných rodičov, tak sú to primárne starí rodičia, iní príbuzní alebo blízki dieťaťu), systém v minulosti vydržal aj rôzne tlaky na slepé preberanie mechanizmov ochrany detí zo zahraničia a naozaj nie je žiaden dôvod na zmenu jeho filozofie.

Slovenská republika má svoj vlastný systém súdnej a sociálnej ochrany detí – systém možno personálne aj finančne poddimenzovaný, avšak systém, ktorý bol a stále, dúfame, že aj je príkladom pre iné krajiny. Nie je zrejmé, z akých dôvodov je potrebné pripodobovať ho k tomu najproblematickejšiemu v iných krajinách, resp. rozširovať ako hotovú vec, že práve problematické časti právnej úpravy iných krajín sa budú zavádzať aj na Slovensku. Nie je tomu tak.

Ministerstvo verí, že mu v jeho snahe utvoriť podmienky na pomoc deťom tam, kde sú deti na pomoc nás všetkých odkázané, pomôže nielen odborná ale aj občianska verejnosť.